

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Návrh zákona o odpadech a o změně některých zákonů (zákon o odpadech)

I. Účel a obsah navrhované úpravy

Ministerstvo životního prostředí (MŽP) na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2016 předkládá do meziresortního připomínkového řízení návrh zákona o odpadech.

Platný zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpadech“) je právním předpisem, kterým se řídí odpadové hospodářství v ČR již téměř 15 let. Za dobu své účinnosti byl zákon mnohokrát novelizován, a to zejména z důvodu potřeby transpozice příslušných směrnic EU.

Základním unijním předpisem, ze kterého návrh zákona vychází a jehož požadavky transponuje do české legislativy, je *směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic* (dále jen „rámcová směrnice“). Oblast odpadového hospodářství je nicméně upravena i celou řadou dalších unijních předpisů, které byly postupně do českého právního řádu implementovány (směrnice o skládkách, nařízení o přepravě odpadů ap.). I v důsledku toho se platný zákon o odpadech postupem času stal předpisem značně komplikovaným a nepřehledným, zejména v částech upravujících zpětný odběr výrobků.

Oblast odpadového hospodářství nebude napříště předmětem jediného zákona, ale bude rozdělena, a to na zákon o odpadech a zákon o vybraných výrobcích s ukončenou životností. Důvodem jsou zejména specifika problematiky výrobků s ukončenou životností, která se v mnoha ohledech vymyká systematickému základnímu odpadovému režimu (zejména rozšířená odpovědnost výrobce, zpětný odběr atd.).

Jedním z dalších důvodů pro zpracování nové legislativy je i skutečnost, že platný zákon z roku 2001 již nevyhovuje současným legislativně-technickým požadavkům (například ve věci úpravy správních deliktů).

Základem pro přípravu navrhovaného zákona byl věcný záměr zákona o odpadech, který byl schválen usnesením vlády ze dne 18. května 2015 č. 368. Věcný záměr zákona o odpadech (a také věcný záměr zákona o vybraných výrobcích s ukončenou životností) byl výsledkem několikaletých intenzivních prací a spolupráce s dotčenými subjekty (Svaz průmyslu a dopravy, Hospodářská komora, Svaz měst a obcí ČR aj.).

Účelem nové právní úpravy je komplexně upravit problematiku odpadového hospodářství počínaje předcházením vzniku odpadu přes různé způsoby nakládání s ním po pravidla jeho odstraňování, a to s ohledem na prosazení hierarchie nakládání s odpady a při zajištění co nejvyšší míry ochrany životního prostředí a zdraví lidí za současné sociální únosnosti a ekonomické udržitelnosti. Upravují se i práva a povinnosti osob při nakládání s odpady a působnost orgánů veřejné správy v odpadovém hospodářství.

Kombinace stávajících a nových nástrojů obsažených v novém zákoně si v souladu s novými trendy v EU (viz např. 7. Akční program) klade za cíl zejména vytvořit zákonné předpoklady pro výrazný odklon toku odpadů na skládky ve prospěch jiných způsobů nakládání s odpady, které jsou jednak ohleduplnější k životnímu prostředí, jednak respektují ekonomickou hodnotu, kterou odpad mnohdy nadále má.

Oproti platnému zákonu obsahuje předkládaný návrh změny zejména v těchto oblastech:

- **poplatek za ukládání odpadů na skládku** – navržené změny jsou jak věcného, tak procesního charakteru (plátcem poplatku bude provozovatel skládky, který je povinen zahrnout poplatek do ceny za uložení odpadů na skládku, nově jsou rozvrstveny výše

jednotlivých dílčích poplatků, správu poplatku budou vykonávat Státní fond životního prostředí a celní úřad jako správce placení, s tím, že správa poplatku se v plném rozsahu řídí daňovým řádem);

- **poplatek za komunální odpad** – nově bude tato problematika upravena pouze v zákoně o místních poplatcích (novela tohoto zákona zpracovaná v součinnosti s Ministerstvem financí je k návrhu připojena), obec si může zvolit buď poplatek za systém nakládání s komunálním odpadem, který je založen na obdobném principu jako rušený poplatek podle § 10b zákona o místních poplatcích, nebo poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, jenž je naopak založen na skutečném množství vyprodukovaného odpadu, který byl odložen do sběrných nádob nebo na určená místa, případně za kapacitu sběrných prostředků objednaných na poplatkové období;
- **provoz zařízení pro nakládání s odpady** – sběrný odpadu budou muset vybavit prostory zařízení kamerovým systémem a uchovávat záznam po stanovenou dobu;
- **povolení provozu zařízení určeného pro nakládání s odpady** – zejména s ohledem na nutnost zajištění pravidelné revize povolení k provozu zařízení je stanovena maximální doba, na kterou může být povolení vydáno (5 let); pro provoz mobilního zařízení k úpravě nebo využití odpadu na celém území ČR bude dostačující, aby provozovatel získal povolení provozu zařízení od krajského úřadu, na jehož území má sídlo, povolení provozu zařízení bude vydáváno v rozsahu katalogu zařízení (příloha č. 1), který umožňuje na rozdíl od dosavadní právní úpravy jednoznačně rozlišit celkové množství a rozmístění jednotlivých typů zařízení na území České republiky;
- **sběr odpadu** - zakazuje se sběr odpadu pomocí mobilních zařízení, a to na základě skutečnosti, že není možné zkontrolovat, zda provozovatel mobilního zařízení přijaté odpady dále předal legálním způsobem, nebo se jich nelegálně zbavil, současně mobilní sběr není zrušen bez náhrady (funkce mobilního sběru navrhovaná právní úprava nahrazuje, byť ne v plném rozsahu, a to stanovením možnosti, aby provozovatel zařízení převzal odpady směřující do jeho zařízení již v místě nakládky, a dále zavedením institutů obchodování s odpady a zprostředkování nakládání s odpady);
- **základní ustanovení** – podrobnější vymezení čtyř postupů, kterými je možno určit, že odpad přestane být odpadem;
- **řešení problematiky nelegálně soustředěného odpadu (tzv. černých skládek)** – návrh vychází z ústavně zakotveného principu vlastnictví (čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod) a stanoví postup pro zjištění osoby odpovědné za nelegálně soustředěný odpad a pro zajištění, aby byl odpad odklizen a předán do zařízení určeného pro nakládání s odpady, současně předkladatel počítá s řešením problematiky tzv. černých skládek pomocí nelegislativních nástrojů (danou problematiku bude možné řešit v rámci Programu MŽP, prostřednictvím konkrétních výzev národního programu životního prostředí, administrovaného Státním fondem životního prostředí);
- **obchodování s odpady** – bude předmětem samostatného povolení s tím, že tuto činnost budou moci provádět nejen subjekty, které jsou provozovateli zařízení určeného pro nakládání s odpady.

Návrh zákona současně přebírá řadu institutů z platné právní úpravy, které se v praxi osvědčily (např. finanční rezerva na zajištění a následné péče o skládku, plány odpadového hospodářství), a to buď beze změny anebo pouze v mírně revidované podobě.

II. Připomínkové řízení

Bude doplněno po připomínkovém řízení.